

Huwelijksvermogensrecht en verzekeringen, moet je ze "gescheiden" zien?

Wijziging van de titels 6, 7 en 8 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, 28 867

Dit was een voorstel voor een wet die
op 1 januari 2012 is ingevoerd .....

Als een konijn uit de hoge hoed .....

....kwamen twee amendementen (Anker van de Christen Unie)

Door deze amendementen zijn twee goede regelingen gesneuveld

- Schenking en erfenissen privé
Voordeel: **niet meer naar notaris voor uitsluitingsclausule**
- Aanbrengsten ten huwelijk privé
Meer in lijn met het huwelijksvermogensrecht van de andere Europese landen.

Juli 2014 stond in de pers: Initiatiefvoorstel in voorbereiding (D66, PvdA en VVD)

Deze partijen willen de wettelijke gemeenschap van goederen beperken tot dat wat beide echtgenoten **tijdens en door** hun huwelijk **door hun inspanning** inbrengen.

Bezittingen en schulden van **voor** het huwelijk en **erfenissen en giften** vallen niet meer standaard in de gemeenschap van goederen.

De drie partijen denken dat dit systeem beter aansluit op de praktijk .....

Van de nieuw ingevoerde wet wil ik twee onderwerpen behandelen:

- 1) Wanneer is een goed (of verzekering) een privé goed, respectievelijk een gemeenschapsgoed?
En waarom is dat belangrijk?**
- 2) Wanneer eindigt de gemeenschap van goederen?
En waarom is dat belangrijk?**

Een privé goed of een gemeenschapsgoed?

Indien een echtgenoot de koopprijs **voor meer dan de helft** met privé vermogen betaalt, is een goed privé

Van belang: waar komen de gelden vandaan?

Wanneer is een **verzekering** een privé goed respectievelijk een gemeenschapsgoed?

Indien een echtgenoot de premie voor meer dan de helft met privé vermogen betaalt, is een verzekering privé

Van belang: waar komen de premies vandaan?
(Zie sheet 11 en volgende, voor verdere uitleg)

Voorbeeld

Man koopt huis
Van € 150.000

Man betaalt
€ 100.000

Gemeenschap
betaalt
€ 50.000

OF

Vrouw betaalt
€ 50.000

Leer van de economische deelgerechtigdheid

**Een echtgenoot (of de gemeenschap)
die geld in een goed of verzekering
investeert, dat of die niet van hem is,
heeft recht op een deel van de waarde
van dat betreffende goed of die verzekering**

Ontstaan vergoedingsrechten

Met privé vermogen
meebetalen aan:

Gemeenschapsgoed

Privé goed van de
andere echtgenoot

Of een privé
Schuld aflossen:

Vanuit de gemeenschap

met privé geld van de
andere echtgenoot

Vergoedingsrechten

Als de vrouw aflost of betaalt, dan heeft zij een vorderingsrecht (recht op vergoeding) op de gemeenschap of op haar echtgenoot .....

Waardebepaling van de vordering

De vordering is dat gedeelte van de waarde van het goed dat gefinancierd wordt, dat **correspondeert** met de betaling

Voorbeeld aankoop

Man heeft een huis gekocht voor € 200.000, dat hij voor $\frac{3}{4}$ deel (€ 150.000) zelf heeft gefinancierd. De vrouw heeft uit privé middelen $\frac{1}{4}$ deel (€ 50.000) voldaan. **Man is voor 100% eigenaar**, maar de vrouw heeft een economisch eigendom van 25%

Fiscale gevolgen economische eigendom

De vrouw is economisch eigenaar van $\frac{1}{4}$ deel van de woning.

Op grond van artikel 2 lid 2 Wet Belastingen van Rechtsverkeer wordt bij de economische eigendom overdrachtsbelasting in rekening gebracht.

De wetgever vond dat voor dit soort situaties niet wenselijk, gevolg: **gedefiscaliseerd !**

Voorbeeld verkoop na 10 jaar

Man verkoopt het huis na **tien jaar** en ontvangt € 500.000. Daarvan ontvangt hij $\frac{3}{4}$ deel (€ 375.000) en de vrouw $\frac{1}{4}$ deel (€ 125.000)

De beide echtgenoten lopen het (zowel positieve als negatieve) beleggingsrisico ....

Vergoedingsrechten bij verzekeringen

Voor verzekeringen is een apart artikel in de wet opgenomen (1:87 lid 1 sub c BW)

Als de premie uit de gemeenschap (of uit het privé vermogen van de andere echtgenoot) is betaald, heeft de gemeenschap (of de echtgenoot wiens privé geld is gebruikt) een vordering op de echtgenoot/verzekeringnemer.

Hoe wordt de vordering bepaald die de gemeenschap (of de andere echtgenoot, wiens privé geld is gebruikt) heeft op de echtgenoot/verzekeringnemer?

Om de vordering/vergoedingswaarde bij een verzekering te bepalen, maakt de wetgever een vergelijking met een schenking.

Bij de waardebepaling van goederen die zonder tegenprestatie worden vervreemd (de hiervoor genoemde schenking) moet de waarde "ten tijde van de vervreemding" worden genomen.

Hoe wordt de vergoeding bepaald bij verzekeringen?

Het 'onherroepelijk worden van de begunstiging' wordt gelijkgesteld aan een vervreemding van een goed.

Hieruit kan geconcludeerd worden dat bij een verzekering de waarde moet worden genomen die de verzekering, op het moment dat de begunstiging onherroepelijk wordt, heeft.

Voorbeeld overlijdensverzekering

- Bij een **overlijdensverzekering** wordt de uitkering onherroepelijk op het moment dat de verzekerde overlijdt. De waarde is dus de overlijdensuitkering.
- Wanneer de premie volledig uit de gemeenschap is betaald, behoort de helft van de waarde van de overlijdensuitkering tot de boedel van de overleden echtgenoot.
- **De andere helft verkrijgt de weduwe op grond van het huwelijksvermogensrecht**

Begunstiging

Met betrekking tot de begunstiging bij overlijden zijn er nu twee mogelijkheden:

- 1) De langstlevende echtgenoot** is begunstigde voor de overlijdensuitkering.
- 2) Een derde** is begunstigde voor de overlijdensuitkering.

Begunstigde (echtgenoot)

De langstlevende echtgenoot is begunstigde voor de overlijdensuitkering.

Omdat de gemeenschap de premie heeft betaald (waardoor de langstlevende, als deelgenoot van de ontbonden gemeenschap, voor 50% tot de uitkering gerechtigd is) krijgt ze de helft op grond van het huwelijksvermogensrecht. Zij is hierover geen erfbelasting verschuldigd.

Artikel 13 Successiewet 1956: belast alleen met erfbelasting, voor zover de verkrijging moet worden toegerekend aan het vermogen van de verzekeringnemer (tevens overleden verzekerde). De langstlevende hoeft dus over de helft van de uitkering erfbelasting te betalen, omdat deze helft toegerekend wordt aan het vermogen van verzekeringnemer.

Begunstigde (een derde)

Een derde is begunstigde voor de overlijdensuitkering.

Stel dat de (in gemeenschap van goederen gehuwde) verzekeringnemer zijn vriendin tot begunstigde had benoemd. In dat geval moet de verzekeraar wel aan die vriendin uitkeren. Op grond van de in het verzekeringrecht gebruikte "leer van het zelfstandig recht" valt de uitkering uit levensverzekering *niet* in de nalatenschap van verzekeringnemer of in de gemeenschap van goederen waarin de verzekeringnemer gehuwd was.

De vriendin heeft een dus (rechtstreeks) vorderingsrecht op de verzekeraar ....

Begunstigde (een derde)

Een derde is begunstigde voor de overlijdensuitkering.

In de gewijzigde wet is nu een artikel 96a Burgerlijk Wetboek opgenomen. Daarin is opgenomen dat in deze situatie de (erfgenamen van de) verzekeringnemer gehouden zijn tot vergoeding aan de gemeenschap. Deze vergoeding belooft een gedeelte van de waarde van de uitkering, dat overeenkomt met het uit de gemeenschap afkomstige aandeel in de premies.

Voorbeeld begunstigde (een derde)

Een derde is begunstigde voor de overlijdensuitkering.

Voorbeeld: Ad is gehuwd met Bea.

Ad's vriendin Tina krijgt € 100.000 uit levensverzekering, terwijl de premie uit de gemeenschap is voldaan.

De erfgenamen van de Ad, moeten aan Bea € 50.000 vergoeden.

Overgangsrecht

Wanneer de begunstiging van een verzekering die onder het oude recht is gesloten, na 1 januari 2012 onherroepelijk wordt, ontstaat er een "nieuwe vordering", die onder de gewijzigde wettelijke regeling valt.

Wanneer eindigt de gemeenschap van goederen?

En waarom is dat belangrijk?

Waarvoor is de ontbinding van de gemeenschap van belang?

Wanneer de gemeenschap van goederen eindigt ontstaat er een "onverdeeldheid".

Voor afkoop zal een verzekeraar dan altijd de handtekening van de beide echtgenoten/partners vragen op grond van het Van Tholen-Kemna/NN-arrest (HR 18-3-1994 NJ 1995, 410).

Wanneer wordt de gemeenschap van goederen ontbonden?

Uitwerking voor drie situaties

Ontbinding bij:

- A. Huwelijk en geregistreerd partnerschap
- B. Alleen huwelijk
- C. Alleen geregistreerd partnerschap

Gemeenschap van goederen ontbonden

Ad A. Huwelijk en geregistreerd partnerschap

Bij overlijden één van de echtgenoten/partners:
op de overlijdensdatum

Vermissing: **op het tijdstip dat de beschikking (van rechtsvermoeden van overlijden) in kracht van gewijsde gaat**

Opheffen gemeenschap door beschikking: **op het tijdstip van indiening van het verzoek tot opheffing van de gemeenschap;**

Gemeenschap van goederen ontbonden

Bij opheffing gemeenschap gaat bescherming van de andere echtgenoot verder!

Wanneer de verspillende echtgenoot, **binnen zes maanden** voordat het verzoekschrift tot ontbinding wordt ingediend:

- lichtvaardig schulden heeft gemaakt
- goederen van de gemeenschap heeft verspeeld
- zonder toestemming van de andere echtgenoot handelingen verricht waar hij wel toestemming voor nodig had;

is de verspillende echtgenoot gehouden de door hem aangerichte schade te vergoeden aan de gemeenschap/andere echtgenoot

Gemeenschap van goederen ontbonden

Ad B, Alleen huwelijk

Bij echtscheiding:

bij indiening van het verzoekschrift tot echtscheiding

Bij scheiding van tafel en bed:

bij indiening van het verzoekschrift tot scheiding van tafel en bed

NB Van belang voor verzekeringen!!!!
(de onverdeeldheid ontstaat)

Wanneer wordt de gemeenschap van goederen ontbonden?

Ad C, Alleen geregistreerd partnerschap

Bij ontbinding door de rechter:

bij indiening van het verzoekschrift tot ontbinding van het geregistreerd partnerschap

Bij ontbinding met wederzijds goedkeuren:

als de overeenkomst tot beëindiging wordt gesloten.

Vraag 7) Wanneer wordt de gemeenschap van goederen ontbonden?

Conclusie: gemeenschap van goederen (zowel bij een huwelijk, als bij een geregistreerd partnerschap) is **eerder** ontbonden.

Gevolgen: de echtgenoten kunnen goederen aankopen die niet in de gemeenschap vallen (bijvoorbeeld een nieuw huis) en moeten beiden tekenen voor het afkopen van een verzekering.

Zijn er nog vragen?

Veranderingen bij wijzigen van huwelijksvoorwaarden

- **Publicatievereisten vervallen**

Niet langer verplicht publicatie in:

- 1) Staatscourant
- 2) Een door de rechter aan te wijzen dagblad

- **Goedkeuring van de wijziging door de rechter vervalt**

Niet langer toetsing:

- 1) Redelijk belang
- 2) Benadeling schuldeisers

Veranderingen bij wijzigen van huwelijksvoorwaarden

- **Vervallen regelingen huwelijkse voorwaarden:**
  - 1) gemeenschap van vruchten en inkomsten
  - 2) gemeenschap van winst en verlies

Voor bestaande huwelijken blijft de regeling van kracht

Nog wel mogelijk: dan volledig uitwerken